

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

4. Aliæ solutiones refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

194 Secundo principaliter sic probatur, quia omnia constitutiva essentialia entis realis, debent esse realia; sed terminus est constitutivum essentialis extrinsecum relationis creaturæ: ergo terminus illius debet esse realis, & non rationis. Maior est evidens, quia eo modo est effectus, & principium, sicut est causa, & principium illius, & ideo ens rationis non potest esse causa efficiens, nec materialis, nec formalis entis realis; sed terminus est vera, & propria causa specificativa relationis: ergo ens rationis non potest esse terminus relationis realis creaturæ; ratio autem à priori est, quia omnis causa eo modo quo fuerit causa, tribuit esse effectui, unde si effectus est realis, propria illius causa debet tribuere illi esse reale, sive causa sit intrinseca, sive extrinseca; omnis enim causa quomodocunque sit, causat effectum: sed causare effectum, est dare esse effectui: ergo omnis causa sive sit extrinseca, sive intrinseca dat esse effectui; sed ens rationis nullo modo potest dare esse reale effectui reali: ergo ens rationis nullo modo potest esse causa entis realis, neque extrinseca, neque intrinseca. Minor illa sic probatur, quia omne specificativum essentialis alicuius est constitutivum essentialis extrinsecum specificati; sed terminus formalis relationis est specificativus essentialis illius: ergo est constitutivum essentialis eiusdem.

Vergetur principaliter, quia omnis relatio opponitur realiter suo termino: sed relatio creaturæ non opponitur realiter enti rationis: ergo relatio creaturæ non habet pro termino formali ens rationis. Maior est certa, quia quatuor sunt genera oppositionum realium, in quas est oppositio relationis cum suo termino: ergo relatio opponitur &c. Ideo enim inter paternitatem divinam, & filiationem datur oppositio realis, quia paternitas terminatur ad filiationem realiter; minor est clara, quia oppositio dependet essentialiter, & necessario ab utroque extremo, ita ut si utrumque extremum non sit reale, non possit oppositio esse realis; reale enim comparatum cum ente rationis est bonum, & ens rationis comparatum cum ente reali est malum, id est imperfectum; sed bonum ex integra causa, malum autem ex quocunque defectu: ergo si utrumque extremum, quod est integra causa oppositionis non fuerit reale, oppositio inter illa non erit realis; contra vero, si quodcunque extremum fuerit ens rationis, tota oppositio erit rationis, ut patet ex axioma proposito: sed terminus per vos relationis est ens rationis: ergo oppositio inter illam relationem, & terminum non erit realis, ac proinde nec ipsa relatio erit realis in esse relationis, quia ipsa in esse relationis est oppositio ad terminum.

Confirmatur secundo inter albedinem realem Petri, & inter albedinem fictam per intellectum in chimæra nulla datur relatio realis similitudinis; unde falso assereret aliquis, si diceret, absolute, ac simpliciter, Petrum albū esse realiter similem chimære albæ; sed non est alia ratio, nisi quia albedo chimære, quæ deberet esse terminus relationis realis similitudinis Petri est ens rationis fictum, sicut ipsa chimæra: ergo non potest dari relatio realis ad ens rationis, tanquam terminum formalem.

195 Amplius vergetur, quia licet animal, & Petrus sint verè à parte rei realiter, nihilominus non potest dari relatio superioritatis in animali ad Petrum, quia inferioritas Petri, quæ deberet esse ter-

minus talis relationis est inferioritas rationis ficta per intellectum: nam si Petrus verè, & realiter esset inferior respectu animalis ut sic, animal verè, & realiter diceret relationem superioritatis ad Petrum: ergo pro certo habendū est (etiam si possit dari relatio transcendentalis realis ad ens rationis, ut relatio scientiæ ad obiectum, de quo maxime controversatur apud Doctores) nullo modo posse dari relationem actualem formalem prædicamentalem ad ens rationis, tanquam ad terminum formalem illius, quia terminus relationis prædicamentalis realis actu realiter existentis debet similiter actu realiter existere, quod nullo modo potest convenire enti rationis ficto per intellectum; sed relatio creaturæ est relatio realis, formalis, prædicamentalis: ergo nullo modo potest terminari formaliter ad relationem rationis fictam per intellectum.

Tertio probatur hæc veritas omnibus argumentis quibus supra in præcedentibus, & in præcedentibus metaphysicæ vti sumus ad demonstrandum, nullum ens reale posse terminari ad ens rationis.

Quarto principaliter sic argumentor, quia relatio realis non existit, nisi existentibus fundamento, & termino: sed relatio creaturæ existit, & revera terminatur ad Deum nulla existente in Deo relatione rationis, non solum quia relatio rationis nunquam verè existit, sed etiam quia eo modo, quo esse potest nimirum obiective in intellectu, non est, nec esse illam actu esse, id est considerari ut relatio creaturæ terminetur ad Creatorem, nam etiam si nullus intellectus talem relationem fingat, aut consideret, nihilominus relatio creaturæ verè terminabitur ad Deum.

Dices, in intellectu saltem divino necessario debere existere talem relationem sive ipse illam immediate efficiat, sive cognoscat, ut factibilem suo modo ab intellectu humano.

Sed contra, quia licet hoc verum sit, impertinens maxime est ad rem, de qua agimus, quia licet id sit necessarium ex infinita scientia Dei, tamen per se, ac formaliter id non postulat relatio creaturæ, quia non respicit Deum, ut speculantem relationem rationis (ut ita loquar) sed potius ut influentem esse in ipsam; unde si hoc habeat, sine dubio sufficeret ut talis relatio terminetur ad ipsam, relatio autem rationis ut scita ab intellectu divino, est impertinens.

SUBSECTIO IV.

Aliæ solutiones refutantur.

197 Respondent alij, hoc argumentum convincere de relatione rationis, ut actu existente suo modo, nihilominus tamen ipsam relationem rationis, quatenus est in proxima potentia talis termini esse rationem terminandi relationem realem alterius extremi.

Sed hoc etiam nullius momenti est, ut docet eximius noster Doctor, qui sic ait, interrogo enim, quid intelligant per relationem rationis in potentia proxima? aut enim intelligunt ipsam fundamentum reale, quod præbet occasionem intellectui, ut per modum relativi illud concipiat, lectui, ut per modum fundamentum relationis, quod non tam est verum fundamentum relationis, quam proxima causa, vel occasio inducens humanum intellectum ad talem modum concipiendi;

Quaest. IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 779

piendi, & in hoc sensu relatio rationis in potentia proxima non est nisi res absoluta in tali termino existens, ut v. g. in Deo est potentia, qua actu influit in creaturam, & sic de alijs: igitur quod relatio creaturae terminetur ad relationem rationis, ut tantum est in fundamento proximo ex parte Dei, revera est terminari ad aliquid absolutum, quod est in Deo, & minime ad relativum.

Aut per relationem rationis in potentia intelligitur ipsa relatio rationis secundum suum esse essentiae, quale in ea esse, vel potius fingi potest, & hoc sensu improbabili mihi videtur illa responsio; quia illa relatio in tantum esse potest, & in ea fingi potest aliquid esse essentiae, in quantum intellectus, v. g. humanus potest concipere rem absolutam per modum relativam; sed hoc est impertinens, & extrinsecum ad naturam, & essentiam relationis realis creaturae; & ut ipsa terminetur ad suum terminum: ergo non potest esse illa ratio terminandi; quia Deus ut creator non ideo potest terminare relationem realem creaturae, quia potest à nobis concipi per modum correlativi: sed potius quia vere, & realiter influit esse in creaturam per omnipotentiam suam praecipue, quia in alijs terminis reallibus, & in relationibus mutuis non sufficit esse essentiae in ipso termino, ut relatio consurgat, nisi sit redactum ad existentiam, quia alias est potentiale quid, & nihil: ergo multo minus potuit sufficere esse essentiae, vel potentiale relationis rationis, ut sit ratio terminandi relationem realem.

Aliter respondet Fonseca, dicens posse relationem rationis actu convenire, v. g. creatori, etiam si actu non existat suo modo, hoc est obiective, atque hoc satis esse, ut ad illam possit terminari relatio realis, nam hoc ipso quod relatio realis est in creatura, relatio rationis creatoris actu convenit Deo, seu est actu in Deo quoad convenientiam.

Sed haec responsio ut bene docet P. Suarez non est probabilior ceteris, nam in primis id quod asserit, dicendo posse formam actu convenire, quando actu non existit, aut magnam continet equivocationem, aut est plane falsum; Nam actu convenire, si proprie sumatur, est actu inesse eo modo quo forma inesse potest, scilicet aut inhaerendo, aut denominando, aut referendo, vel alia simili ratione; quod autem hoc modo actu convenit, necesse est quod actu existat, eo modo quo existere potest.

Quod si actu convenire solum dicit veritatem propositionis per connexionem extremorum abstractientium ab existentia, illud revera non est actu convenire: sed potius in potentia, & eo modo, quo in illis propositionibus intelligi potest actualis veritas, quam non habent, nisi provt sunt actu in aliquo intellectu, ut supra diximus, & praeterea sumpto hoc modo actu convenire non potest vere dici relatio rationis actu convenire Deo, hoc ipso quod creatura existit, quia ut bene idem author argumentatur lib. 3. met. cap. 15. quaest. 5. sect. 4. talis relatio contingenter, & ab extrinseco convenit Deo etiam post effectum creaturae: at praedicata contingentia non conveniunt actu, nisi quando actu existunt: sed illud est proprium praedicatorum, quae necessario conveniunt subiectis.

Responsio vero, quam adhibet limitando sub-R. P. Ideph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

sumptam propositionem, & excipiendo has relationes rationis, primum videtur voluntaria, deinde contra rationem; nam seclusa actuali existentia unicuique praedicato proportionata, non potest dici praedicatum actu convenire subiecto, nisi vel quia est de eius essentia, vel certe quia ab illa manat, ut per se necessariam connexionem cum illa habeat; ergo quotiescunque praedicatum non est huiusmodi, sed mere contingens, & ab extrinseca causa proveniens, sive sit praedicatum reale, sive rationis, in nullo vero sensu potest dici actu convenire quando actu non existit.

Confirmatur: nam hoc ipsum, scilicet actu convenire requirit saltem veritatem propositionis; sed haec propositiones sunt falsae, Deus habet relationem, vel actu refertur ad creaturam, quando illa relatio nullo modo actu existit: imo iuxta principia Dialectica tales propositiones non possunt vere abstrahi à tempore cum simpliciter contingentes sint.

Addo denique, etiam si demus totum id, quod in illa responsione sumitur, non satisfacere, quia ille modus actu conveniendi non sufficit ad terminum relationis realis, alias Petrus actu existens posset habere relationem realem identitatis specificae ad Paulum potentia tantum existentem, quia actu convenit Paulo quod sit homo, etiam si non existat, quia ab intrinseco est homo: ergo etiam actu convenit illi relatio realis identitatis specificae cum Petro, etiam si illa relatio actu non existat: ergo è converso, ut relatio realis existat in Petro, satis erit quod alia similis, & fundamentum eius actu conveniat Paulo, licet non existat.

Ex quibus omnibus evidenter colligitur, relationem illam, quae non habet pro termino rem habentem relationem praedicamentalem, ut terminet ipsam non terminari ad respectivum: sed ad absolutum, quia relatio rationis non sufficit ad talem terminationem.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

AD primum argumentum concedo antea-198 dens, & distingo consequens; includit essentialiter in actu secundo mutuum oppositionem, ergo consequentiam; includit essentialiter, id est relationi mutuae debetur ex sua essentia actualis relatio, concedo consequentiam, in hoc sensu, ut quotiescunque dentur duae relationes, debeat resultare inter illas oppositio actualis, & formalis ex natura rei distincta ab ipsis, licet Deus posset adhuc stantibus illis facere, ut non pullularet oppositio inter illas, aut postquam resultavit talis relatio oppositionis, destruere ipsam, quia non identificatur cum ipsis, ut supra diximus, itaque debitum est relationi habenti aliam oppositam, ut v. g. paternitati habenti sibi correspondentem filiationem habere relationem oppositionis, per quam referatur talis relatio paternitatis ad filiationem; si autem tali paternitati non correspondeat alia relatio sibi immediate opposita, non resultabit talis oppositio formalis; quia deficit terminus illius, sine quo nullo modo potest dari relatio oppositionis.

Ex hoc autem, quod paternitas dicat opposi-

E e e e e tionem